

© Noor 92 Publications 2017

De troendes mor 'Ā'ishah ﷺ – hennes metode og bidrag til faget *ḥadīth*

www.noor92publications.no

Det må ikke kopieres fra dette manuset i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ – hennes metode og bidrag til faget *ḥadīth*

Introduksjon

Denne studien vil diskutere de troendes mor ‘Ā’ishahs ؓ metode og bidrag til faget *ḥadīth* med hensyn til kritisk vurdering av en beretning og dens fortolkning. Studien vil fokusere på hennes personlighet, den vil presentere hvordan kritikk (kritisk gjennomgåelse / sakkyndig vurdering) ble innledet i islam, og den vil kaste lys over særskilt hennes metode vedrørende kritikk og hvilken lærdom vi kan trekke av den.

Dette emnet er svært viktig for elevene av denne hellige kunnskapen, for det gir en nøyaktig forståelse av hvordan man skal kritisere, og at når man presenterer et standpunkt, bør det være bygd på en kilde.

Målene med studien er

- å gi leserne en tilfredsstillende innsikt i emnet
- å forklare den høye graden til vår mor ‘Ā’ishah ؓ – både som person og som *ḥadīth*-lærd
- å demonstrere at kritikk av kunnskap er et viktig verktøy for å oppnå korrekt forståelse
- å konkludere ved å evaluere og analysere kildene

Bakgrunn

Hennes navn er: ‘Ā’ishah ؓ, datter av Abō Bakr ؓ, den første kalifen i islam, og Omm Rōmān ؓ.

Hun er Guds sendebud Moḥammads ؐ hustru, derfor er hun kjent som de troendes mor.

De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ ble født i Mekka og utvandret fra Mekka til Medina med begge sine foreldre. Hun giftet seg med profeten ؐ i Mekka før utvandringen etter at de troendes mor Khadījah ؓ gikk bort.¹

Hun døde i det 57. året etter utvandringen til Medina og var da omtrent 63 år.²

Overlegenheten

En gang ble profeten ؐ spurt: «Hvem er den De elsker mest?» Hans Nåde ؐ svarte: «‘Ā’ishah!»³

Profeten ؐ opplyste at det var mange menn som oppnådde en høyere rang av fullkommenhet, og da Hans Hellighet ؐ nevnte kvinnene, ble særskilt jomfru Maria ؓ og de troendes mor ‘Ā’ishah ؓ nevnt. Etter det sa Hans Hellighet ؐ at de troendes mor ‘Ā’ishahs ؓ overlegenhet overfor andre kvinner er som retten *tharīds* (en tradisjonell arabisk rett) overlegenhet overfor alle andre matretter.⁴

¹ Moḥammad ibn Aḥmad ibn ‘Othmān az-Žhahabī, *Siyar a’lām an-nobalā*, 3. utg. (Beirut: Mo’assasah ar-risālah, 1985), 2:135.

² Az-Žhahabī, *Siyar a’lām an-nobalā*, 2:192.

³ Moḥammad ibn Ismā‘īl al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī: Bāb qaul an-nabī ṣallallāh ‘alayhi wa sallam* (Beirut: Dār ʿauq an-najāh, 2001), 5:5#3662.

⁴ Moslim ibn al-Ḥajjāj an-Nīsābūrī, *Ṣaḥīḥ Moslim: Bāb faḍl ‘il Khadījah omm al-mo’minīn raḍiyallāh ta’ālā ‘anhā* (Beirut: Dār iḥyā’ at-torāth al-‘arabī), 4:1886#2431.

En dag sa profeten ﷺ til henne at dette er engelen Gabriel ﷺ, og han sier fredshilsenen til deg, og hun fikk æren av å svare tilbake med en fredshilsen.⁵

Az-Zohrī sa at hvis hennes kunnskap og alle de andre kvinnenenes kunnskap ble samlet sammen og veid opp mot hverandre, ville de troendes mor ‘Ā’ishahs ﷺ kunnskap ha veid mer.⁶ Dette er overlegenheten av hennes kunnskap.

Hun berettet 2210 beretninger. Al-Bokhārī og Moslim var enige om autentisiteten til 174 av dem.⁷

Det er også andre velkjente faktum som gjør henne overlegen, slik som:⁸

- Hun var den eneste jomfruen som profeten ﷺ giftet seg med.
- *Tayammom*-verset.
- Gud rensset hennes navn mot ryktet.
- Hun var Guds sendebuds ﷺ mest elskede.
- Guds sendebud ﷺ gikk bort i hennes hus og ble også gravlagt der.

Terminologi

Det er viktig for leserne å vite hva ordet *jarḥ* betyr.

Den leksikalske betydningen er «å etterlate en påvirkning eller innflytelse på noe ved et våpen». Når det blir anvendt med hensyn til tungen, gir det en teknisk betydning av: Han forbannet eller fornærmet ham, eller han banner til ham.⁹

Ifølge islamsk terminologi betyr det når en *ḥadīth*-lærd nøyaktig tilbakeviser/motbeviser/gjendriver en beretter eller en beretning basert på dens mangel, slik som umoralskhet, bedrageri, usannhet, falskhet, avvik og deviasjon.¹⁰

Bakgrunn for kritikk

Ofte stiller søkerne av denne hellige kunnskapen spørsmålet: «Har kritikk en rot, eller er det noe de *ḥadīth*-lærde bare innledet selv?» Vedrørende dette brakte de *ḥadīth*-lærde bevis fra Guds sendebuds ﷺ liv. Det finnes anledninger der profeten ﷺ kritiserte og roste. Et bevis er som følger: En gang kom en mann og ba om tillatelse til å sitte hos profeten ﷺ og følgesvennene for å høre hva de hadde å si. Profeten ﷺ ga ham tillatelse, men Hans Nåde ﷺ kommenterte at den personen var et ondt medlem av klanen sin.¹¹ Med andre ord gjorde Hans Høyhet ﷺ dem klar over den personens tilstand og hva det å tro på den personens ord kunne føre til.

Dette fenomenet eksisterte allerede på tiden til følgesvennene. De berettet alle etter profeten ﷺ eller gjennom en annen følgesvenn av profeten ﷺ. Vår mester al-Barā’ ﷺ opplyste at det var ikke alle som hørte beretninger, for mange av dem var opptatt med å arbeide og andre verdslige saker. Men folk var ikke løgnere, så de som var til stede, videreformidlet budskapet til de som ikke var der.

⁵ Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī: Bāb faḍl ‘Ā’ishah raḍiyallāh ‘anhā*, 5:29#3768.

⁶ Az-Zhahabī, *Siyar a’lām an-nobalā’*, 2:185.

⁷ Az-Zhahabī, *Siyar a’lām an-nobalā’*, 2:139.

⁸ Moḥammad ibn ‘Abdillāh az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah* (Kairo: Maktabah al-khānjī, 2001), 17–22, 27, 30.

⁹ Ibn Manzūr al-Ifriqī, *Lisān al-‘arab* (Beirut: Dār ṣādir, 1993), 2:422.

¹⁰ Āmāl Qardāsh bint al-Ḥosayn, «*Daur al-mar’ah fī khidmat al-ḥadīth fī al-qor’ān ath-thalāthah al-ōlā: Al-Mabḥath ath-thālith: Daur al-mar’ah fī al-jarḥ wa at-ta’dīl*», [www.islamweb.net](http://library.islamweb.net/newlibrary/display_umma.php?lang=&BabId=12&ChapterId=11&BookId=270&CatId=0&startno=0), http://library.islamweb.net/newlibrary/display_umma.php?lang=&BabId=12&ChapterId=11&BookId=270&CatId=0&startno=0 (oppsøkt 29.01.2017).

¹¹ Al-Ḥosayn, «*Daur al-mar’ah fī khidmat al-ḥadīth fī al-qor’ān ath-thalāthah al-ōlā: Al-Mabḥath ath-thālith: Daur al-mar’ah fī al-jarḥ wa at-ta’dīl*».

Følgesvennene lette ikke etter feil i det en annen følgesvenn hørte fra profeten ﷺ, og forbandt det til hans utsagn, og heller ikke tvilte de på eller klandret hverandre. Det er slik som følgesvennen Anas رضي الله عنه berettet at en mann sa til ham: «Hørte du dette fra Guds sendebud?» Han svarte: «Ja! Den som ikke løy, forkynte det for meg ...» Poenget som man må begripe, er at de kunne glemme eller gjøre feil til tross for at de ikke løy. Noen av årsakene til det kunne være:¹²

1. Når beretteren baserte sitt utsagn på det han hørte, men ikke var klar over at det ble avskaffet
2. Når beretteren stokket om på eller byttet rekkefølgen av to ting eller ord
3. Når beretteren la til noe fra seg selv og dette utsagnet er knyttet til beretningens tekst, og lytteren antar at det er profetens ﷺ ord
4. Når beretteren beretter en beretning om en spesifikk sak og gir den mer betydning enn det den innebærer
5. Når beretteren beretter en beretning ikke ifølge dens ekte form på grunn av at han neglisjerte noe som ble nevnt

Metoden til de troendes mor رضي الله عنها

Den første lærdommen vi kan trekke av hennes metode, er at hun ikke klandret andre for å være løgnere eller oppdiktere, for det var ikke følgesvennens måte å kalle hverandre løgnere.

Hennes holdning til en beretning som hun ikke hadde hørt eller lært av profeten ﷺ, var å straks legge vekt på det utsagnet som kunne være innbilt/illusorisk vedrørende om begivenheten fant sted. Hun plasserte en gruppe av følgesvennene under kategorien illusjon, med tanke på ordene i deres beretning. Her følger noen eksempler for å demonstrere hennes metode:

1. Al-Bokhārī og Moslim gjenga at det ble nevnt overfor de troendes mor ‘Ā’ishah رضي الله عنها at vår mester Ibn ‘Omar رضي الله عنه sa at den avdøde blir straffet på grunn av gråtingen og hulkingen til de som lever. Hun sa: «Måtte Gud tilgi ‘Abd-or-Rahmāns far, han lyver ikke, men han glemte eller feilet ...» I en annen versjon sa hun: «... han hørte noe, men memorerte det ikke ...» Etter det berettet hun om et begravelsefsfølge som gikk forbi profeten, og folket gråt og hulket. Profeten ﷺ opplyste at de gråter og hulker mens han blir straffet.

En gruppe blant følgesvennene berettet det samme, at gråting og hulking fører til straff for den avdøde, men de troendes mor ‘Ā’ishah رضي الله عنها tilbakeviste dette standpunktet. Hennes standpunkt er ifølge Koranen, der det har blitt tydelig blir sagt at en person ikke skal bære byrden til en annen, og det finnes andre beretninger som viser at profeten ﷺ selv gråt når noen døde.¹³

2. Vår mester Ibn ‘Abbās رضي الله عنه sa at alt som er forbudt for en pilegrim, også er forbudt for den personen som bringer med seg et offerdyr, helt til han ofrer dyret. Dette ble fortalt til de troendes mor ‘Ā’ishah رضي الله عنها. Hun sa at det ikke var slik da profeten tok med seg offerdyret, og det var hun som gjorde klar dets krans.¹⁴
3. Det ble gjengitt at vår mester Abō Horayrah رضي الله عنه sa at hvis noen er i den urene tilstanden (*janābah*) ved daggry, kan han ikke faste. Da dette ble fortalt de troendes mor ‘Ā’ishah رضي الله عنها, sa hun at profeten våknet i denne tilstanden og innledet sin faste.¹⁵ Hun la ikke til noe om beretteren, men ga heller bevis.

¹² Al-Ḥosayn, «*Daur al-mar’ah fī khidmat al-ḥadīth fī al-qor’ān ath-thalāthah al-olā: Al-Mabḥath ath-thālith: Daur al-mar’ah fī al-jarḥ wa at-ta’dīl*».

¹³ Az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*, 90.

¹⁴ Az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*, 73.

¹⁵ Az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*, 102.

4. Vår mester Jābir ibn ‘Abdillāh ؓ sa: «Vann forårsakes av vann!» Med dette mente han at *ghosl* blir obligatorisk ved ejakulasjon/utløsning. De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ fikk høre det, og for at saken skulle bli tydelig, utdypet hun at når penetreringen finner sted, da blir *ghosl* obligatorisk.¹⁶ Hun påpekte at det er en feil her, for denne praksisen gjaldt den tidligere fasen av islam, og etterpå ble den forbudt.¹⁷
5. De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ sa til vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ؓ: «Utfør den rituelle renselsen fullkomment, for jeg hørte ...»¹⁸ I dette utsagnet rettet hun på eller gjorde en handling emfatisk basert på et bevis.

Hennes bidrag – det vi kan lære fra hennes metode

De troendes mor ‘Ā’ishahs ؓ bidrag er av stor betydning, og hennes metode demonstrerer noen punkter som studentene av det hellige faget må ta lærdom av. De ovennevnte eksemplene demonstrerer disse punktene:

Eksempel 1

- En beretning kan ikke bli forklart eller implementert basert på bare seg selv. Det er viktig at den blir sett på helhetlig, og man må søke etter bevis som kan styrke standpunktet og fortolke beretningen.
- Hvis du tilbakeviser eller retter på noen, så gjør det med gode manerer – ty ikke til baksnakking eller fornedring.

Eksempel 2

- Det er svært nødvendig å oppklare om en ting er lovlig eller ikke, hvis den er i ferd med å bli erklært som lovlig eller ulovlig, for det kan lede til stor skade for folk.

Eksempel 3

- Det er også avgjørende å forstå viktigheten av tilstedeværelse og observasjon i feltet av vitenskapsfeltet *ḥadīth*. Det er derfor mange ganger følgesvennene innleder en beretning med: «Mine øyne så og mine ører hørte profeten ؓ ...»
- Tid og møte er et prinsipp som kan avledes fra punkt 3, for et møte kan bevise om en handling ble utført.

Eksempel 4

- Utdyping av et utsagn er viktig, for noen ganger kan en setning inneholde skjulte betydninger. Med andre ord ga hun et mer spesifikt og detaljert svar. De rettslærde (*fiqh*-lærde) har alltid tatt i bruk denne metoden, nemlig det å utdype beretninger ved å samle dem og filtrere dem.
- Et utsagn kan være autentisk, men kan likevel bli avskaffet.

Eksempel 5

- Det er viktig å forklare en sak til noen hvis vedkommende ikke vet nok om det.
- Det er essensielt å rette på noen når de gjør noe på en feil måte.
- Å påpeke det som ettertrykkelig har blitt befalt, er de skriftlærdes praksis.

Konklusjon

Studien har undersøkt og kastet lys over den høyt ansette graden til de troendes mor ‘Ā’ishah ؓ. Hun var i sannhet en av pionerene i denne viktige delen av *ḥadīth*-vitenskap, for hvis ikke det var for denne kritikken, kunne hvem som helst ha lagt til hva som helst og hevdet at det

¹⁶ Az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*, 143.

¹⁷ Moḥammad ibn ‘Isā at-Tirmiẓī, *Sunan at-Tirmiẓī: Bāb mā jā’a anna al-mā’ min al-mā’*, 2. utg. (Kairo: Sharikah maktabah wa maṭba’ah Moṣṭafā al-Bābī al-Ḥalabī, 1975), 1:183#110.

¹⁸ Az-Zarkashī, *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*, 149.

var profetens ﷺ hellige ord. Undersøkelsen viser til at kritikk ble et middel for å filtrere beretningene for løgn og falskhet, og gjøre sannheten tydelig.

Gjennom eksemplene fra hennes metode har det blitt innlysende at mange *fiqh*- og *ḥadīth*-prinsipper ble avledet av hennes metode. Et eksempel er prinsippet om at et møte må finne sted mellom to berettere, og at de må ha samme tidsperiode, noe som faktisk ble høyt ansett av *ḥadīth*-lærde.

Hennes metode viser hvordan en beretning skal implementeres, hvordan man bør rette på noen, og hvor viktig det er å klargjøre det som er lovlig og ulovlig.

Det kan konkluderes med at hennes metode og bidrag er blant de mest viktige grunnprinsippene i vitenskapen. De skriftlærde har lært og benyttet seg vidstrakt av denne arven etter de troendes mor ﷺ. Hva annet kan beskrive det utrolige bidraget til denne personen bedre enn disse ordene: «Dette er ikke den første velsignelsen deres, å, Abō Bakrs familie.»

Litteraturliste

Al-Bokhārī, Moḥammad ibn Ismā‘īl. *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. 9 bd. Beirut: Dār ṭauq an-najāh, 2001.

Al-Ḥosayn, Āmāl Qardāsh bint. «*Daur al-mar’ah fī khidmat al-ḥadīth fī al-qor’ān ath-thalāthah al-ōlā: Al-Mabḥath ath-thālith: Daur al-mar’ah fī al-jarḥ wa at-ta’dīl.*»
www.islamweb.net.
http://library.islamweb.net/newlibrary/display_umma.php?lang=&BabId=12&ChapterId=11&BookId=270&CatId=0&startno=0 (oppsøkt 29.01.2017).

Al-Ifriqī, Ibn Manzūr. *Lisān al-‘arab*. 15 bd. Beirut: Dār ṣādir, 1993.

An-Nīsābōrī, Moslim ibn al-Ḥajjāj. *Ṣaḥīḥ Moslim*. 5 bd. Beirut: Dār iḥyā’ at-torāth al-‘arabī.

At-Tirmizī, Moḥammad ibn ‘Isā. *Sunan at-Tirmizī*. 5 bd. 2. utg. Kairo: Sharikah maktabah wa maṭba‘ah Moṣṭafā al-Bābī al-Ḥalabī, 1975.

Az-Žahabī, Moḥammad ibn Aḥmad ibn ‘Othmān. *Siyar a’lām an-nobalā’*. 25 bd. Beirut: Mo’assasah ar-risālah, 1985.

Az-Zarkashī, Moḥammad ibn ‘Abdillāh. *Al-Ijābah limā istadrakat ‘Ā’ishah ‘alā aṣ-ṣaḥābah*. Kairo: Maktabah al-khānjī, 2001.